

Magasabb színvonalon

Idei MTESZ-tervek

Az MTESZ Csongrád megyei Szervezetének elnöksége tegnap délután a Hódmezővásárhelyi METRIPOND Mérleggyárban ülést tartott. Ezen — a Magyar Meteorológiai Társaság Csongrád megyei csoportjának, valamint a Méréstechnikai és Automatizálási Tudományos Egyesület Csongrád megyei Csoportjának beszámolója mellett — az MTESZ idei tevékenységéről, a munkaterv szerinti feladatokról is tanácskoztak. Erdemes ezzel kapcsolatban visszapillantani a múlt évre, s megnézni, milyen célokat tűzött maga elé idén a szervezet.

Az egyik tavalyi eredmény: még akárvább, körültekintőbb, még nagyobb körben szervezték a vezető- és tanfolyamokat, a vezető- és tanfolyamok keretében: ez ken nemcsak zám-

beli, de színvonalbeli előrelépés is történt tavaly. Egyre több az úgynevezett kihelyezett tanfolyam is, amikor — mint például a kábelgyárban — „házhoz jött” a vezetőképzés.

A műszaki hónap rendezvénysorozata, az ipari tudományos konferencia előadásai a népgazdaság számára fontos kérdéseket vizsgáltak, elemezték. Így a munka- és üzemszervezés témakörét, a gazdasági munka hatékonyságának növelését. Magas színvonalú előadásokról — s ennek előfeltételként — nagy áttekintésű, jeles és neves előadókra gondoskodott a szervezet. A műszaki hónap során egyébként közel 100 előadást, üzemi rendezvényi szerveztek.

Az MTESZ VIII. külföldi közgyűléseinek határozatai alapján idén a munka továbbra is kiteljesítendő, kiterjesztendő, a műszaki érdeklődést összefogó szervezet. Már februárban egy fon-

tos kérdés szerepel az MTESZ aktívulésain: a munkaerő-gazdálkodás kérdéseiről. Lázár György munkaügyi miniszter tart előadást. Utána a vezetők klubjának fórumán is megvitatják ezt a témakört.

Az idei lesz a XIII. műszaki hónap — hagyományosan májusban rendezik, s a munka- és üzemszervezés aktuális kérdéseit adják alap témáját. Júniusban az MTESZ-ben folyó oktatási tevékenységről — a vezetőképzés, mérnök- és technikusok képzéséről, feladatairól — rendeznek országos tapasztalatcsere-t. A VI. ipari tudományos konferencia „Az urbanizáció kérdései Magyarországon, különös tekintettel Csongrád megyére” szövegétől öleli fel; erre júliusban kerül sor. „A tudomány, mint termelőerő”, „A piackutatás szerepe” címmel ősszel lesznek érdekes előadások.

Közbeszól a földrajztudomány

Területe, lakóinak száma, népsűrűsége, fővárosa, X folyójának bal parti mellékfolyói, Y hegységének legmagasabb pontja, öt éve kitermelt ásványok, betakarított termények mázsában — körülbelül ilyenféle kérdésekre kellett válaszolni akkoriban, amikor utoljára tanulmány iskolában földrajztudományt tanultunk, és az órák rendjében elkövetkezett egy ország, tájegység „felmondásának” ideje. A számok, adatok, nevek a felelés után egy perccel már sehol sem voltak, pillanatok alatt kiröppentek a felelőből. Mindez régen volt és csak annyiban tartozik ide, amennyiben a földrajztudomány fejlődéséről halva arra is gondol az ember: hatására bizonyos fejlődik alapjainak iskolai tanítása is, a gyerekek — a jövő tudósai — nem riasztó adathalmazokat bírlanak, hanem meglátják a Föld jelenségeinek szépségét és a tudomány új eredményeiről, megváltozott alkalmazási területeiről és módjairól beszámoló, érdekes cikkeket böngészik.

komplex munkáról van szó, ha úgy tetszik, a földrajztudomány „betöréséről” új területekre.

A vasos kötet egyszerű átlapozása után is nyilvánvaló, hogy a termelőmunkában — történetesen az olajiparban — közvetlenül hasznosítható kutatási eredmények mellett (például: folyók, árterek, fokozatos, lassú süllyedésének adatai segítséget nyújtanak a talaj szerkezetének vizsgálatához, illetve ezzel a szénhidrogén-lelőhelyek felkutatásához) e munka megindulásának vagy megváltozásának jövőbeni, környezetre gyakorolt hatásai is körülalazódottak a tanulmányban. Az ilyen prognózis különleges értékét ma, a környezetszennyezés elleni küzdelem gyermekkorában idején nem kell külön bizonyítani. Akárcsak annak a kutatómunkának országos jelentőségét, amelynek célja a Dél-Duna-völgy természeti, földrajzi adottságainak feltérképezése, azaz, komplex tudományos alap megteremtése e körzet nagyszabású gazdasági fejlesztéséhez. Az ösföldrajzi talajtani, éghajlattani kutatások eredményeinek földrajzi összegezé-

sű értékelésével meghatározható egy-egy ipari objektum, település, vagy modern köztű építésének helye, működésének környezetre-emberre gyakorolt hatása. A sokféle, aprólékos gondtal kimunkált térkép, táblázat fontos útmutatással szolgál a tervezőknek, az építőknek. A földrajztudomány közvetlenül „beszól” mindannyiunk életébe, immár nélkülözhetetlen segítőtje gazdaságunk legkedvezőbb alakításának is, a jövő formálásának is.

A tudós érdeme és képessége, hogy nemcsak jókor felismeri az „idők parancsszavát”, de megelőző korának szükségleteit, tudomány új útjainak felfedezésével a jövőt szolgálja. Jakucs László professzor, a karsztkutatás — tudományos igényességű, mégis csodálatosan olvasható könyvből — bizonyosan sokak által ismert eredményes munkása új, élet kijelölő területen folytatja kutatásait. Ha a tudós portréját az ilyenféle rugalmasság jellemzi, a tudományág egyelőre beláthatatlan fejlődési utat járhat be.

Sulyok Erzsébet

Menekülés Új filmek

Kétrészes, színes, szélesvásznú, szinkronizált szovjet film. Írta: Mihail Bulgakov műveinek motívumából Alekszandr Alov és Vlagyimir Naumov. Kép: Levan Paatesvili. Zene: Nyikolaj Karcnyikov. Rendezte: Alekszandr Alov és Vlagyimir Naumov. Főszereplők: Ludmilla Szaveljeva (Szerafina), Alekszej Batalov (Golubkov magántanár), Mihail Uljanov (Csarnota), Vladiszlav Dvorzseckij (Hludov tábornok).

tatásban természetesen Bulgakov saját korának életanyaga jelenik meg, a polgárháború és a szovjet hatalom megteremtésének világa. Nem folytatás viszont Bulgakov művészetében, hogy írásaiban rendkívül nagy szerepet kap a fantasztikus és a groteszk elem. Igaz, ez az egyébként dús motíváció nem oldja fel az író művészetének realista lényegét; ezek az elemek a realizmus egyfajta variációját jelentik.

Talán egy kissé erőteljesebben is, mint szükséges lenne. Úgy érezzük, a filmmel éppen itt, ebben a tekintetben kell vitatkoznunk. Nemcsak azért, mert a film tempóját — nem a terjedelmét: vigyázzunk a különbségre! — némely helyen kissé elnyújtottak és vontatottak éreztük, hanem azért is, mert a fantasztikus és groteszk elemeket bizonyos értelemben feloldotta a múlt század realizmusának eszközeivel. Bulgakov fantasztikumát nem ilyen; 19 ebben a tekintetben a 60 századi realizmusból való elszakadást hangsúlyozta. A film — stílusosan és nem szellemében — nem mindig és nem mindenben hű Bulgakovhoz.

Mihail Bulgakov, akinek Menekülés című drámája a film alapja volt, nálunk is ismert, népszerű író. Világ-hírű regénye, a Mester és Margerita, több kiadásban jelent meg, ezenkívül olvastuk a polgárháborús Kijevet bemutató A fehér gárda című könyvét, a budapesti színházakban több színdarabját láttuk, köztük a nagy sikerű Iván, a rettentő című szatírt.

A Menekülés anyagának még egy alapvető különössége van. Megszoktuk, hogy a szovjet filmek — és a szovjet filmek is — általában a pozitív hősök szeméből ábrázolják és értékelik az eseményeket. Bulgakovnál ez bizonyos értelemben megfordul. Hősei nem vöröskatonák, nem kommunisták, mégcsak nem is a forradalomhoz közelálló emberek, hanem fehérgárdisták, tábornokok, katonatisztek, üzletemberek, a szovjet hatalom ellenségei. Bulgakov persze nem ellenző velük szemben, de pusztán az a tény, hogy hősei közülük választja, különössé és kivételessé teszi ábrázolását.

Kitűnő a közreműködő színészek játéka. Batalovot senki magyar nézőnek nem kell bemutatni, nyilván Mihail Uljanovot sem, akit a Felszabadítás című filmben Zsukovként láttunk. De arra talán nem mindenki emlékszik, hogy a női főszerepet játszó Szaveljevát a Háború és békében Natasa-ként láttuk.

A Menekülés azonban nemcsak a hasonló című színdarabot használta fel, hanem szerepel benne A fehér gárda, és más írások, sőt, még kéziratok több motívuma is. De az alap kétségek nélkül a színdarab, amely — lényegében véve — megtörtént eseményekre épül. Egyik főhőse, Hludov tábornok például valóságos, létező személy volt. Igazi neve Szlacsov volt, és Vran-gel báró jobbkézint tevékenykedett. Mint a Krim-félsziget főparancsnoka brutálisával vált hírhedtté; ellenségeit, ha a kezébe kerültek, habozás nélkül felakasztatta vagy lefejeztette. A polgárháború befejezése után emigrált, ám később visszatért az emigrációból és a szovjet hatalom — megkegyelmezett neki. Krim-félsziget 1920 címmel megírta emlékiratait — a könyv meg is jelent a Szovjetunióban —, s Bulgakov ebből az írásból merítette színdarabjának anyagát, és Hludov tábornokot kívül több más szereplőjét.

A film rendezőpárja, Alekszandr Alov és Vlagyimir Naumov több mint húsz éve dolgozik együtt. Egész sereg filmet készítettek a polgárháború korszakáról, többek között a Nyugtalan évek, a Pável Korcsagin, és a velencei biennálén 1961-ben aranyéremmel kitüntetett Békét az érkezőknek című filmet. Új alkotásuk, a Menekülés, egyrészt arra példa, hogy kitűnően tudják hasznosítani és továbbfejleszteni azokat a tapasztalataikat, amelyeket a polgárháború ábrázolásában eddig szereztek. Másrészt arra példa, hogy megőrizve érzékenységüket, jól tudták visszaadni Bulgakov műveinek sajátos, fantasztikus realista, vagy, ha tetszik, reálisan fantasztikus világát. A szovjet kritika ugyan vitathatóan ítélte az alapul vett dráma bővítését a szerző más alkotásaitól, szerintünk szükség volt erre a bővítésre, már csak azért is, mert a film végül is más műfaj, mint a dráma. S különösen más ez a film, amelyik epikuságával a múlt századi realizmushoz való kapcsolódást hangsúlyozza erőteljesen.

Vladiszlav Dvorzseckij, Hludov tábornok alakítója nálunk teljesen ismeretlen. Az omszki színház kitűnő, nagy drámai erejű színészét most látjuk először Magyarországon is bemutatott filmen. A találkozás nem jelentéktelen. Dvorzseckij tábornoka sokáig emlékeztetés figura lesz a magyar mozi-nézők számára.

Ü. L.

Autóbuszok Szabadkára

A Volántól kapott értesítés szerint az újvidéki Vojvodina autóbuszársaság az érvényes buszmenetrendben eddig is feltüntetett, de mindaddig nem közlekedtetett járatait a hét végétől Szabadka és Szeged között megindítja. Az első buszok 20-án, szombaton este fél 8-kor indul Szabadkáról és 21 óra 5 perckor érkezik Szegedre. Vasárnapról kezdve pedig mindennap két járatpárt köz-

lekedtetnek Szeged és Szabadka között. Autóbuszai Szegedről reggel 6-kor és délután 5 órakor indulnak, Szabadkáról Szegedre pedig 12 óra 15 perckor és este fél 8 órakor. Vasárnapról kezdve tehát — a Volán járatait is beszámítva — naponta hat járatpár közlekedik Szeged és Szabadka között. A járatokra természetesen forintért lehet megvásárolni a jegyet.

lekedtetnek Szeged és Szabadka között. Autóbuszai Szegedről reggel 6-kor és délután 5 órakor indulnak, Szabadkáról Szegedre pedig 12 óra 15 perckor és este fél 8 órakor. Vasárnapról kezdve tehát — a Volán járatait is beszámítva — naponta hat járatpár közlekedik Szeged és Szabadka között. A járatokra természetesen forintért lehet megvásárolni a jegyet.

Egy fillér

Nehezen szokik hozzá a trafikos néni az új árákhoz. Nem a pakli cigarettával van baj, hanem a hat-nyolc-tíz darabokkal. A régi áronon fejből is tudta, mennyibe kerül hét Kossuth, vagy kilenc Symphonia, az újakon még el kell egy kicsit gondolgatnia. Tovább tart a kiszolgálás, amíg jómagam is hozzájutok egy tízfílleres borítékhoz a rávaló egyforintos bélyeggel. No, ez egészen biztosan egytíz — csúszik ki a számon, nem egészen szerencsésen, mert a dohánnyal vezetője figyelmeltetőleg tartja fel mutatóujját: Ne gondolja! S így világosodik meg az elme, hogy az új boríték

tulajdonképpen tizenegy fillérbe kerül, csakhat, nem lévén egyfilleres pénz már, nem követeli az egyszerű halandókon, aki eladja. Azokon, akik csak egy-két darabot vesznek. A nagyobb tételknél már felszámítja. Nem fizet rá, neki is jóváírják a különbséget. A sok-sok egyfilleres.

Azóta álmaimban néha megjelenik ez a pénz. Az egyfilleres. Akkorra lehet, mint a tízfílleres a nulla. Egyik oldalán miniatűr felirat, mely értékét jelzi, a másikon egy persely látható. Jelezvén, hogy a kicst is becsülni kell.

V. M.

Tudományos ülés a kórházban

A rendszeres időközönként tartott kórházi tudományos ülés sorában tegnap, csütörtökön este az intenzív, életmentő osztály, orvosi számoltak be új gyógyítási eredményekről a Pulz utcai kultúrteremben rendezett ülésen, amelyen dr. Lencs László, a Magyar Anaesthesiológus és Reanimációs Társaság főtákkára elnökölt, az előadásokat dr. Ugoasai Gyula főorvos, dr. Zentai Gabriella, dr. Faluhelyi Anikó, dr. Sári Judit, dr. Zádori István tartották.

Az előadások többsége a különböző súlyos, életveszélyes esetek, köztük az eszméletlen betegek, a mérgezetek, a veseműködés zavaraiiban szenvedők kezelésének új lehetőségeit ismertette és értékelte. Például a növényvédő szerrel mérgeztettek kezelésében felhasznált új gyógymódok eredményeként a mérgezettsé csaknem száz százaléka megmenthető (a balesetek vagy öngyilkosságai kísérletek eddig legtöbb esetben halállal végződtek). Az ülésen két előadás a kórház fokozatos, progresszív betegellátásra való berendezkedésével, ezen belül az intenzív

osztály helyével és szerepével foglalkozott. A fokozatos betegellátás lényege, hogy a három egységre (súlyos, életmentő osztály; központosított, közbülső szakmai osztályok; utókezelő osztály) tagolódó egészségügyi intézetből (kórházból) csak minden felfedezett elváltozás meggyógyítása után bocsátják el a beteget.

Emlékezés

A budapesti gettó felszabadulásának 28. évfordulója alkalmából csütörtök délután koszorúzási ünnepséget rendezett a Magyar Izraeli-ták Országos Képviselete és a budapesti izraelita hitközség a Wesselényi utca és a Kertész utca sarkán levő iskolapület falán elhelyezett emléktáblánál. A 28 év előtti történelmi események jelentőségét a Munka és a BÍH elnöke, dr. Seifert Géza méltatta, majd elhelyezés a koszorúkat.